

Leopardgecko

Eublepharis Macularius

Ursprung

Leopardgeckon härstammar från torra, klippiga områden i södra Afghanistan, Pakistan och norra Indien. Den kallas ibland för Fetsvansgecko eftersom den har stora fettdepåer i svansen där den lagrar näring. Den tillhör de primitiva geckoarterna, som kännetecknas av att de saknar "sugkoppar" på tårna och har rörliga ögonlock.

Leopardgeckon brukar vara en bra "första-reptil". Det är en kvälls- och nattaktiv ödla som oftast inte blir större än 20-cm cm inklusive svans och lever uppemot 20 år. Normalvikten för en fullvuxen leopardgecko brukar ligga mellan 40-100 gram. Hanen är i regel något kraftigare över bland annat nacken och huvudet än honan. Leopardgeckon trivs bäst om den får leva ensam, men vill man ha flera ödlor så kan en hane ofta leva ihop med en eller flera honor.

Skötsel och hantering

Det är väldigt viktigt att terrariet håller en god hygien. Byt ut vattnet varje dag så att det håller sig fräscht. Titta även igenom terrariet dagligen, så att det inte finns någon avföring, urin eller gamla matrester i terrariet. Plocka i så fall bort det direkt. Alla föremål som är nersmutsade med avföring eller urin så snart som möjligt rengöras. Underlaget i terrariet bör successivt bytas ut så att det hela tiden hålls fräscht. Inredning ska rengöras minst en gång i månaden och hela terrariet ett par gånger om året. Många bakterie- och svampinfektioner drabbar reptiler i fångenskap på grund av för fuktig och smutsig omgivning. När man fått hem sin leopardgecko ska man först låta den lära känna det nya terrariet och efter några dagar börja plocka lite försiktigt med den.

Terrarium

Terrariet ska vara rymningssäkert och bör täckas av galler så att ödlan inte kan rymma. Gallret ser även till så att det blir god ventilation i terrariet, hindrar syrsor från att rymma och skyddar ödlan så att inte något faller ner i terrariet. I djurskyddsföreskrifterna står det vilken yta ödlor minst behöver ha att röra sig på för att må bra. Utrymmet får gärna vara större men aldrig mindre än måtten i tabellen nedan. Eventuella hyllplan räknas inte in i ytan.

Utrymmen för marklevande ödlor				
Ödlans längd från nosspets till svansspets	Minsta tillåtna yta	Minsta yta per orm vid gruppållning	Minsta yta per könsmogen ödla vid gruppållning	Minsta höjd
Upp till 10 cm	0,06 m ²	0,0075 m ²	0,03 m ²	0,2 m
10-15 cm	0,09 m ²	0,011 m ²	0,045 m ²	0,2 m
16-20 cm	0,16 m ²	0,02 m ²	0,08 m ²	0,3 m
21-30 cm	0,36 m ²	0,0045 m ²	0,15 m ²	0,3 m
31-40 cm	0,64 m ²	0,08 m ²	0,32 m ²	0,4 m
41-50 cm	0,9 m ²	0,15 m ²	0,45 m ²	0,5 m
51-75 cm	1,8 m ²	0,3 m ²	0,9 m ²	0,6 m
76-100 cm	2,5 m ²	0,6 m ²	1,25 m ²	0,75 m
101-125 cm	3,0 m ²	1,0 m ²	1,5 m ²	0,9 m
126-150 cm	4,0 m ²	2,0 m ²	2,0 m ²	1,0 m
151-200 cm	5,0 m ²	2,5 m ²	2,5 m ²	1,0 m

Inredning

Man bör försöka efterlikna ödlans naturliga miljö så mycket som möjligt. En längre, kraftig gren bör placeras i terrariet och kompletteras med barkbitar och stenar. Det bör finnas gömställen i både terrariets varma och kalla ände. Leopardgeckon ska alltid ha tillgång till rent vatten i en skål. Vattensålen ska ha låga kanter så att ödlan lätt kan ta sig ner för att blötlägga sig. Fyll inte vattnet högre än att det är i höjd med ödlans mage. Plastväxter eller riktiga växter ger skugga och tillgång till gömställe.

Värme och ljus: Även om leopardgeckon lever på mycket varma, ökenliknande marker i naturen, bör omgivningstemperaturen inte vara alltför hög. Detta på grund av att de under dagarna ofta ligger i klippskrevor och jordhålor. Lufttemperaturen bör ligga mellan 21-30 grader dagtid. Hela terrariet ska inte hålla samma temperatur, utan värmen ska variera mellan olika platser. Man kan skapa detta genom att använda värmekabel/värmematta samt en värmelampa/spotlight. Spotlighten placeras vanligtvis på terrariets ovansida och bildar en värmezona vid botten som håller en temperatur upp mot 35-40 grader. Tänk på att en värmekabel eller värmematta måste installeras under bottenmaterialet och skyddas så att ödlan inte kan bränna sig på den. Under natten kan temperaturen sjunka ner till rumstemperatur, men dock ej under 18 grader. UV-ljus anses inte vara livsnödvändigt för geckoödlan, men eftersom även nattaktiva djur ibland "solar" sig i det sista skymningsljuset är det ingen nackdel med en mindre mängd UV-ljus hos leopardgeckon. Det är lämpligt att ha tänt i terrariet cirka 12 timmar per dygn.

Bottensubstrat: Underlaget ska helst bestå av något som ödlan kan gräva ner sig i för att skydda sig mot värme och kyla. Ett 5-7 cm lager av jord, sand eller grus (kan även blanda detta) är naturligt för dem. Allt underlag byts ut ungefär var tredje vecka.

Fuktighet: I naturen ligger ofta leopardgeckon och gömmer sig i klippskrevor och jordhål. Luftfuktigheten är ofta hög på dessa ställen och skiljer sig helt från vårt inomhusklimat, där det ofta är extremt låg fuktighet. Låg luftfuktighet leder till uttorkning av djuret och kronisk uttorkning kan utveckla njursjukdomar hos reptiler. Ha gärna en fuktlåda inne i terrariet. Den tillför ödlan den fuktighet som krävs för att den ska må bra och hjälpa till vid ömsning, utan att behöva hålla hela terrariet fuktigt. Ställ gärna lådan nära en värmekälla, men med maximalt halva lådan stående ovanför värmekällan. Annars torkar den ut alltför fort. Kontrollera fuktigheten och renligheten i lådan varje dag. Om du upptäcker avföringsmaterial, gamla matrester eller dålig lukt i lådan ska bottenmaterialet bytas ut och ersättas med nytt.

Foder

Leopardgeckon är köttätare och brukar söka efter föda i samband med att skymningen infaller. I naturen äter de insekter och mindre ödlor. Det är viktigt att försöka variera kosten. Syrsor, zoophobas, gräshoppor, mjölmask, kackerlackor och är lämplig föda för leopardgeckon. Musungarna kan också ges, men endast till fullvuxna individer. Det viktiga vid utfodring av nedfrusna möss är att de är upptinade när de ges till ödlan. Lägg upp dem en stund innan för att tina eller lägg den i en plastpåse och stoppa ner den i varmvatten för upptining. Insekter och larver bör pudras med kalk i form av kalciumkarbonat eller vitaminer innan utfodring. Vuxna leopardgeckos ska utfodras minst 2 gånger i veckan.

Sjukdomar och problem

Förstoppning är ett vanligt sjukdomsproblem hos leopardgeckon. Det orsakas oftast av att ödlan äter utav underlaget i terrariet, oftast sten eller grus. Detta packas sedan ihop i tarmen och ödlan kan inte bajsas ut detta utan hjälp. Förstoppning kan snabbt bli livshotande. De ödlor som går att rädda kräver ofta en lång intensivbehandling för att bli bra igen.

Benskörhet (metabolic bone disease) orsakar oftast på grund av felaktig utfodring då balansen mellan fosfor och kalcium blivit fel. Om man ger ödlan opudrade insekter eller att insekterna utfodrats med dåligt foder kan benskörhet uppstå. Minskad aptit, förstoppning, muskeldarrningar i benen, nedsatt tillväxt, brutna ben, krokig rygg och bakbensförslamning är några av de symptom som kan uppstå vid benskörhet. Ödlan brukar även bli allmänt svag i muskulaturen och i vissa fall orkar den inte ens resa upp kroppen från underlaget.

MBD är en sjukdom som oftast utvecklas sakta under många månader och kan bli livshotande om den inte kommer under behandling i tid. Behandlingen kan vara alltifrån ändringar i miljön och utfodringen, till behandling av antibiotika, vitaminer och hormoner. Det tar oftast lång tid att behandla djuret ifrån detta, men många leopardgeckos återhämtar sig. Ibland kan någon typ av skelettskada kvarstå livet ut.

Ömsningsproblem är vanligt hos leopardgeckos som hålls i en för torr miljö och inte har tillgång till fuktighetslåda eller badmöjligheter. Oftast brukar hudflagor då sitta kvar på tårna och när ödlan växer stryper detta åt blodförsörjningen till tån. Yttersta delen av tån brukar då skrumpna och falla bort. De kan även få problem med att bli av med all hud på ögonlocken. Kvarsittande hud irriterar och då ödlan gnuggar huvudet mot föremål riskeras hornhinnan att skadas.

Svanslossning: När leopardgeckon känner sig hotad kan den lossa svansen. Se därför till att vara försiktig med att gripa tag i svansen på en leopardgecko. Om den lossat svansen brukar en ny växa ut rätt snabbt igen, men blir aldrig lika fint tecknad som den gamla.